

особистість, відійти від формалізму в організації академічного процесу та вибудувати його, відповідно до орієнтації на потреби особистості у її інтелектуальному розвитку.

ЛІТЕРАТУРА

1. Андрусенко І. Вплив гри на розвиток особистості / І. Андрусенко // Початкова освіта. – 2002. – № 6. – С. 8–11.
2. Бабенко Т. В. Методика навчання англійської мови в початковій школі : навч. посібник / Т. В. Бабенко. – К. : Аристотель, 2006. – 220 с.
3. Бех П. О. Концепція викладання іноземних мов в Україні / П. О. Бех, Л. В. Биркун // Іноземні мови. – 1996. – № 2. – С. 3–8.
4. Ніколаєва С. Ю. Методика викладання іноземних мов у середніх навчальних закладах : підручник / С. Ю. Ніколаєва. – К. : Ленвіт, 2002. – 280 с.
5. Педагогічні технології: теорія та практика : курс лекцій : навч. посіб. / За ред. проф. М. В. Гриньової. – Полтава, АСМІ : 2004. – 180 с.
6. Рубинштейн С. Л. Игра: природа игры, теории игры // С. Л. Рубинштейн Основы общей психологии. – СПб., 1999. – С. 485–492.

Тетяна Єрмак

магістрантка психолого-педагогічного факультету

Полтавського державного педагогічного

університету імені В. Г. Короленка

НАЦІОНАЛЬНІ ОСОБЛИВОСТІ ВИЩОЇ ОСВІТИ В НІМЕЧЧИНІ (ПСИХОЛОГІЧНИЙ АСПЕКТ)

Вища освіта в Німеччині на сучасному етапі є не лише відображенням всіх переваг і недоліків сучасного німецького суспільства, а й несе в собі славетні традиції класичної німецької освіти епохи Просвітництва. За тривалий період становлення німецької нації вища освіта Німеччини переживали часи злетів і падінь. На її стан впливали і гуманістичні ідеї видатних німецьких мислителів, і прагматизм науково-технічного прогресу, і згубна ідеологія нацизму. Представник німецької нації ввібрав в себе практично всі переваги й недоліки класичного жителя Західної Європи. Німецька нація дала світові цілу плеяду видатних вчених, філософів, мислителів, державних діячів. Це не є випадковим: Отто фон Бісмарк свого часу говорив, що Німеччина своєю могутністю і славою зобов'язана в першу чергу своїй освіті [2, с. 45]. Національною особливістю освіти в Німеччині завжди було виховання високоморальної особистості. Пріоритети надавались не навчанню, а моральному становленню і вдосконаленню особистості в процесі виховання в традиціях гуманістичної етики. Ідеалом німецької системи освіти була особистість, наділена такими рисами: самовизначенням, доброзичливістю, спра-

ведливістю, вольовими зусиллями, внутрішньою свободою вибору, самостійністю, вмінням розрізняти добро і зло, поважати порядок, правила, закони, дисципліну, підкорятися нормам, які існують в суспільстві, усвідомленням обов'язку перед іншими, державою, суспільством. Криза, яку переживає сьогодні вища освіта Німеччини, пов'язана як із зовнішніми (економічними, соціально-політичними), так і з внутрішніми (психологічними) чинниками. Фіхте вважав, що шлях до морального відродження Німеччини пролягає через сферу морального виховання, головне в якому не накопичення знань, а розвиток розуму, ініціативності, самостійності і формування характеру високоморальної особистості [4, с. 23].

Як показує порівняльний аналіз ціннісних орієнтувань у різних педагогічних системах, найвищими цінностями є гроші, власність, слава, успіх, влада, тобто домінують орієнтації володіння. Більша частина студентів живе і вчиться за принципом володіння. Вони сприймають лекції, розуміють логіку побудови речень, конспектують текст, вивчають його і складають екзамен. Все це відбувається суто формально, лекції не стають часткою їх власного мислення, не вдосконалюють і не збагачують його. Відповіді студентів на екзамені жахають лектора, який багато працював, творчо мислив, намагався створити струнку, логічну картину предмета, наукових досягнень і досліджень певної галузі знань [1, с. 34]. Усе, що з'являється на виході через рік в інтерпретації студентів, демонструє повний крах орієнтації на володіння в навчальному процесі і повністю вбиває мотивацію лектора до творчого пошуку. При домінуванні такої орієнтації в різних видах навчальної діяльності її результативність є дуже низькою. Так, зміст лекції рідко викликає у студентів емоційні та інтелектуальні реакції, вони тільки накопичують певну кількість чужих висловлювань. Студенти, орієнтовані на володіння, не мають іншої мети, крім накопичення інформації, яку зберігають у пам'яті незмінною. Нові нестандартні підходи і думки їх нервують, викликають почуття невпевненості, сумнів у тій інформації, якою вони володіють. У інших студентів, зорієнтованих на буття, нова інформація викликає роздуми, новизна стимулює їх інтерес, у них виникають запитання і народжуються ідеї, вони здатні до самостійного пошуку інформації, розширення її обсягу. В реальному навчальному процесі рідко збігаються орієнтування суб'єктів навчання [4, с. 22].

Загальним недоліком системи освіти в різних педагогічних системах світу є намагання навчити володінню знаннями як майном, від якого залежить соціальний статус людини, надати конгломерат знань у красивій упаковці, де учень може знайти всебічну інформацію

цію, яка перетворюється в його голові на мішанину підходів і ідей, на яких вони не зосереджують свою увагу, не читають оригінальних текстів, а користуються чужим поверхневим викладом їх змісту. Так відбувається повне відчуження знань від суб'єкта навчання. Шляхом до виходу з кризового стану представники всіх шкіл і систем вважають радикальний гуманізм, боротьбу з відчуженням, деморалізацією, саморуйнуванням культури, духовним егоїзмом, розвиток вмінь жити власним духовним життям [2, с. 12].

Звернення до здобутків німецької класичної філософії, відродження гуманістичних принципів, втілення в життя теоретичних положень видатних німецьких психологів, є, на наш погляд, тим шляхом виходу з кризи вищої освіти не лише в Німеччині, а й по всій Європі, який намагаються знайти сьогодні провідні освітяни, педагоги, психологи, державні діячі.

ЛІТЕРАТУРА

1. Корсак К. В. Світова вища освіта. Порівняння і визнання закордонних кваліфікацій і дипломів / К. В. Корсак. – К. : МАУП, 1997. – 172 с.
2. Левченко Т. І. Вплив історичних, філософських, психологічних чинників на формування педагогічної системи освіти XXI ст. / Т. І. Левченко // Теоретичні питання освіти та виховання. – 2001. – № 7. – С. 21–28.
3. Левченко Т. І. Розвиток освіти та особистості в різних педагогічних системах / Т. І. Левченко. – Вінниця : Нова книга, 2002. – 512 с.
4. Ромакин М. И., Высшие учебные заведения и научно-исследовательские учреждения Федеративной Республики Германии / М. И. Ромакин, Е. П. Юпатов – М. : ВИНТИ, 1961. – 106 с.
5. Тихонова М. Г. Объединённая Германия: образовательная политика / М. Г. Тихонова // Педагогика. – 1994. – № 5. – С. 14–22.

Валентина Єрмакова

*студентка природничого факультету
Полтавського державного педагогічного університету
імені В. Г. Короленка*

ECOLOGY AS MULTIDISCIPLINARY SCIENCE

Ecology (from Greek *oikos* – house; *-λογία, -logia* – study of) is a scientific study of the distribution, abundance of life and the interactions between organisms and their natural environment [1]. The environment of an organism includes physical properties, which can be described as the sum of local abiotic factors such as in solution (sunlight), climate, geology, and biotic ecosystem in general, which includes other organisms that share its habitat (i. e. the environment in which an animal or a plant normally lives or grows) [2].